

Forsikringsklagenemnda (person) - FKN-2009-12

Instans	Forsikringsklagenemnda (person) - uttalelse
Dato	2009-02-03
Doknr/publisert	FKN-2009-12
Stikkord	YRKESSKADE. Giardiasmittet av drikkevann - utvikling av ME - arbeidsulykke - YFL § 11, jfr. FTL § 13-3.
Sammendrag	Forsikrede (f. 1960, dommer) ble utsatt for Giardiasmitte i drikkevannet på sin arbeidsplass i september 2004. Hun utviklet ME/kronisk utmattelsessyndrom i sept/okt. 2004. Forsikrede gjorde krav på å få godkjent sykdommen som yrkessykdom, evt. at det å drikke Giardiasmittet vann fra springen måtte anses som en arbeidsulykke. Selskapets syn var at årsakssammenhengen «ikke var klar». Giardiasmitten har ifølge helsevernetaten en inkubasjonstid på 5 til 25 dager. Selskapet avsto å godkjenne «det å drikke vann fra springen som arbeidsulykke», herunder at hendelsen ikke var en plutselig eller uventet ytre hending eller en ekstraordinær belastning i vedkommende arbeid. Selskapet var og av den oppfatning at det ikke var snakk om en yrkessykdom.
Saksgang	FKK sak 20080589 HH(KK) av 21.7.2008. Nemdsuttalelsen er ikke akseptert av finansforetaket.
Parter	Statens pensjonskasse.
Forfatter	Trygve Bergsåker (leder), Rolf Thorsby, Leif Raanes, Jon-Andreas Lange og Terje Sørensen.

Forsikringsklagenemnda persons flertall, leder, Lange og Sørensen, bemerker:

Flertallet forstår det slik at det ikke er omtvistet at forsikrede fikk i seg smitten fra vann på arbeidsplassen. Tvisten gjelder for det første om dette utgjør en arbeidsulykke i YFLs forstand, og for det andre om det er adekvat årsakssammenheng mellom en eventuell arbeidsulykke og forsikredes nåværende lidelse. Flertallet ser det slik at årsakssammenhengen ikke er belyst på en slik måte at flertallet kan ta standpunkt i denne delen av tvisten. Flertallet begrenser seg derfor til spørsmålet om det foreligger en arbeidsulykke i forhold til YFL § 11 første ledd a). Trygderetten kom i TRR-2006-3067 til at smitte gjennom forurenset vann på arbeidsplassen var arbeidsulykke i forhold til FTL § 13-3. Det ble i saken ikke ansett nødvendig å ta standpunkt til om smitten ble påført gjennom et enkelt glass vann eller gjennom gjentatt drikking av vann fra springen. Det er videre opplyst forsikredes lidelse i nærværende sak er godkjent av NAV som yrkesskade med grunnlag i at hun ble smittet av vann på arbeidsplassen. Flertallet finner det vanskelig å konkludere annerledes i forhold til spørsmålet om arbeidsulykke enn det som tidligere er lagt til grunn av Trygderetten og i nærværende sak av NAV. Flertallet finner grunn til å tilføye at erstatning etter YFL ikke er begrenset til skader som skyldes spesielle farenomenter på arbeidsplassen. Erstatning etter YFL kan kreves også i tilfeller hvor forsikrede rammes av en alminnelig ulykke, uten tilknytning til noen spesiell yrkesrisiko, mens vedkommende er i arbeid på arbeidsplassen i arbeidstiden.

Mindretallet, Raanes og Thorsby, vil bemerke:

Spørsmålet i saken er hvorvidt inntak av vann med smittestoffer under arbeid er å anse som en arbeidsulykke etter lov om yrkesskade § 11. Problemstillingen må imidlertid gjelde generelt, således at spørsmålet blir om smitte på arbeidsplassen omfattes av arbeidsulykkesbegrepet. Bestemmelsen har samme innhold som FTL § 13-3. Inntak av vann er åpenbart ingen plutselig eller uventet ytre hending, alternativt en tidsbegrenset hending som medfører en usedvanlig påkjenning eller belastning. Imidlertid vil innholdet av giardiaparasitter i vannet kunne omfattes etter en streng bokstavfortolkning av ordlyden. Man tolker da ordlyden svært vidt, således at også forkjølelssmitte eller annen virusmitte, matforgiftning m.m. som finner sted på arbeidsplassen vil være omfattet av arbeidsulykkesbegrepet. Det synes ikke å være grunnlag for å skille mellom smitte gjennom føde eller luft, all den tid det avgjørende blir om inntak av smittestoffet er plutselig eller uventet/ tidsbegrenset belastning utover det vanlige. Trygderetten kom i TRR-2006-3067 til at smitte av giardia lamblia gjennom drikkevannet var å anse som en arbeidsulykke. I kjennelse fra Trygderetten 14. mars 2008 (TRR-2007-2525), kom imidlertid retten til at matforgiftning ikke faller inn under arbeidsulykkesbegrepet. Sentralt ved vurderingen vektlegges at lovgiver har inntatt egne bestemmelser om smittetilfellene under pkt. H i forskriften som regulerer yrkessykdommer. Dersom det var meningen at smitte også skulle omfattes av arbeidsulykkesbegrepet, ville reguleringen av smittetilfellene være overflødige. Retten drøfter førstnevnte kjennelse under sin vurdering, men finner altså ikke å kunne følge opp den lovforståelse som var lagt til grunn i den saken. Smitte på arbeidsplassen kan etter en streng bokstavfortolkning anses å falle inn under begrepet arbeidsulykke, dog synes det ikke å falle inn under en naturlig forståelse av ordlyden. Lovgiver fant det videre nødvendig med en positiv regulering av smittetilfellene for spesielle yrkesgrupper som var særlig utsatt for smitte, noe som støtter opp under at man ikke har ment å dekke smittetilfellene inn under arbeidsulykkesbegrepet. I motsatt fall er den omfattende reguleringen i forskriften uten selvstendig betydning. Med bakgrunn i dette anses smitte på arbeidsplassen å falle utenfor begrepet arbeidsulykke.

Konklusjon:

Forsikrede gis delvis medhold.

Uttalelsen er avgitt under dissens.

Ved behandlingen deltok Trygve Bergsåker (leder), Rolf Thorsby, Leif Raanes, Jon-Andreas Lange og Terje Sørensen.

Sekretariatets redegjørelse i FKK sak 20080589 HH(KK) av 21.7.2008.

Saken gjelder Statens Pensjonskasses anvendelse av FTL § 13-3 annet ledd første og annet pkt., hvorfra det siteres:

... Som arbeidsulykke regnes en plutselig eller uventet ytre hending som medlemmet har vært utsatt for i arbeidet. Som arbeidsulykke regnes også en konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommende arbeid.

Belastningslidelser som over tid har utviklet seg i muskel-/skjelett-systemet, regnes ikke som yrkesskade. Det samme gjelder lidelser som har utviklet seg som følge av psykiske påkjenninger eller belastninger over tid ...

Forsikrede (f. 1960, dommer) ble utsatt for Giardiasmitte i drikkevannet ved sin arbeidsplass i september 2004. Hun utviklet ME/kronisk utmattelsessyndrom i sept/okt. 2004.

Giardiabakteriesmitten har ifølge helsevernetaten en inkubasjonstid på 5 til 25 dager.

Forsikrede gjorde krav på å få godkjent sykdommen som yrkessykdom, evt. det å drikke Giardiasmittet vann fra springen som en arbeidsulykke. Det er ikke tatt stilling til om det er årsakssammenheng mellom Giardiabakteriesmitten og utviklingen av ME.

Selskapet avsto å godkjenne «det å drikke vann fra springen som arbeidsulykke» under henvisning til at forholdet ikke kunne anses som en arbeidsulykke, herunder at hendelsen ikke var en plutselig eller uventet ytre hending eller en ekstraordinær belastning i vedkommende arbeid. Selskapet var og av den oppfatning at det ikke var snakk om en yrkessykdom. Fra selskapets brev til FKK hitsettes:

En forutsetning for godkjenning som *yrkesskade* er at den aktuelle skaden/sykdommen er påført ved en arbeidsulykke.

Både etter yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav a) og etter HTA § 24 nr. 1, legges folketrygdens forståelse av ulykkesbegrepet til grunn. I folketrygdloven § 13-3 andre ledd heter det:

«Som arbeidsulykke regnes en plutselig eller uventet ytre hending som medlemmet har vært utsatt for i arbeidet. Som arbeidsulykke regnes også en konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommende arbeid.»

Å pådra seg en sykdom med en inkubasjonstid på 5 til 25 dager som følge av å drikke vann fra springen, anses ikke som en arbeidsulykke i yrkesskadeforsikringslovens/HTAs forstand.

Dertil kommer at yrkesskadeforsikringen er ment å dekke den særskilte risikoen som arbeidstakere utsettes for på sin arbeidsplass. Å bli påført sykdom gjennom drikkevannet på arbeidsplassen er ikke et resultat av denne yrkesspesifikke risikoen, men derimot et utslag av dagliglivets risiko. Arbeidsgiver har ingen mulighet til å forebygge skade/sykdom som er et resultat av kvaliteten på det vannet arbeidsplassen blir forsynt med.

På denne bakgrunn gir din sykdom etter Statens Pensjonskasses oppfatning ikke rett til erstatning etter de regelverk vi administrerer.

Vi gjør oppmerksom på at de øvrige vilkårene for yrkesskadeserstatning ikke er vurdert. Det bemerkes likevel at rett til yrkesskadeforsikring i tillegg forutsetter en sannsynliggjøring av at Giardiasmitten ble påført gjennom vann fra Bergen tingrett samt at det foreligger årsakssammenheng mellom den aktuelle smitten og utviklingen av utmattelsessyndrom.

Forsikredes advokat tok saken opp med selskapet og viste til en tidligere trygderettskjennelse (TRR-2006-3067), hvor Giardiasmitte ble godkjent som yrkesskade etter FTL § 13-3.

Det ble innhentet en spesialisterklæring fra overlege N, nevrologisk avdeling ved H sykehus. Fra denne hitsettes:

... Hun ble sannsynligvis smittet allerede i september 2004 og ble utredet av sin fastlege med påvisning av Giardia Lamblia og behandling med Flagyl fra november 2004. Hun var sykemeldt første gang i 23.10.04 og var sykemeldt i store perioder fram til 29.06.05, friskmeldt, men ikke frisk fram til 25.04.06. Hun arbeider nå i 30 % stilling. ...

For å kunne stille diagnosen postinfeksiøst utmattelsessyndrom kreves det at pasienten har en redusert arbeidskapasitet i form av en energisvikt, såkalt fatigue tilstand med under 50 % i forhold til det normale. Hun har en enorm tretthet som hun ikke har tidligere opplevd med fysisk svikt, slik at hun har kraftsvikt i armer og ben med sterkt redusert utholdenhet for fysisk belastning som bare kan foregå over korte distanser. En slik fysisk utmattelse er karakteristisk og har gitt tilstanden tidligere karakter av å være nevrologisk og jeg viser til ... med den tidlige beskrivelse av den epidemiske form av nevromyasteni.

I tillegg til fysisk svikt har hun kognitiv utmattelse, slik at hun kan bli sliten med i konsentrasjonssvikt etter kort tid som å gjøre enkelt kontorarbeid, snakke i telefon, sosialt samvær, lese

tekst. I tillegg til den kognitive utmattelse har hun kognitiv svikt med store konsentrasjonsvansker og hun får ved flere oppgaver, opplevelse av oppmerksomhetssvikt og forvirring i tillegg til problemer med innlæring av ny kunnskap. ...

I tillegg til utmattelse kreves det symptomkriterier og hun har disse i form av smerter som hodepine, allmensymptomer med influensafølelse og gjentatt sår hals, nevrologiske symptomer med synsforstyrrelse, svimmelhet, overømfintlighet for sansepåvirkning som lys og sterkt nedsatt i tålsomhet for stress. Videre har hun redusert søvnkvalitet med økt søvnbehov og også kognitiv svikt i tillegg til autonome fenomener med endret temperaturregulering og nattesvette. Samlet gir dette klart grunnlag for å stille en syndrom diagnose, slik det internasjonale kravet er, for detaljer se oppstilte kriterier i Veileder. Hun har mage/tarmproblemer med tidvis diaré og luftplager, men disse er betydelig redusert i forhold til tidligere. ...

Vurdering:

(Forsikrede) har hatt vanlig god helse og stor arbeidskapasitet fram til høsten 2004, og fikk etter Giardia-infeksjon som følge av Giardia-smittet drikkevann fra S..., mage/tarmsymptomer som var framtreddende i starten med karakter av et irritabelt tarmsyndrom som imidlertid gradvis har gått tilbake. Hun har fra den initiale infeksjon hatt også symptomer på et utmattelsessyndrom i form av nevrologiske symptomer, tretthet, og disse har tiltatt og slik vi har sett det kan denne tilstanden ha et svingende forløp, og har nå et fullt utviklet klinisk bilde med en redusert arbeidskapasitet til 30 % stilling, og helseproblemer som er detaljert beskrevet og som er alvorlige. Livskvalitet er sterkt redusert for denne pasientgruppen ... (Forsikrede) inngår nå i et rehabiliteringsprosjekt ved Nevrologisk avd, HUS, hvor hun har deltatt nå i et mestringskurs med forelesning av fysioterapeut, ernæringsfysiolog, psykiater, sosionom og undertegnede, og hun vil få en tett oppfølging i to år fram til 2009.

Forsikredes advokat tok saken opp med FKK som foreslo nemndbehandling. FKK orienterte om at det pr. dags dato ikke fantes nemndsuttalelser som omhandlet Giardiasmitte. Forsikredes advokat fastslo at forsikrede ikke kunne være smittet ved å drikke vannet hjemme da dette vannet kom fra en annen kilde en den som var forurenset.

Selskapet var uenig i at Trygderettens kjennelsen skulle tillegges vekt i dette tilfelle og viste til en dom fra lagmannsretten (Rt-2005-1757), hvor det ble uttalt at Trygderettens avgjørelser kun skulle tillegges vekt kun i den utstrekning de har gitt seg utslag i fast og konsistent praksis. Selskapet presiserte at det ikke hadde tatt stilling til spørsmålene om årsakssammenheng og adekvans/påregnelighet. Fra selskapets brev til FKK hitsettes:

Det er viktig å holde fokus på at denne saken dreier seg om hvorvidt det var en arbeidsulykke i yrkesskadeforsikringslovens forstand å drikke vann fra springen. Det er selve hendelsen man skal konsentrere seg om, ikke eventuelle senere konsekvenser av hendelsen. Dette er slått fast både i juridisk teori og i Høyesterettspraksis. Hele yrkesskadeordningen er lagt opp på den måten at man gjør vurderingen i flere trinn. Man må først ta stilling til om de bedriftsmessige vilkår er oppfylt, deretter om det foreligger en arbeidsulykke i lovens forstand (folketrygdloven § 13-3). Det er først når man har slått fast at disse vilkårene er oppfylt at man kan begynne å vurdere årsakssammenheng. Under denne siste vurderingen kommer også påregneligheten/adekvans inn i bildet.

I denne saken har det vært vist til en kjennelse avsagt av Trygderetten 9. februar 2007 (som gjelder en annen sak). I denne kjennelsen er det lagt til grunn at skadelidte døde som følge av at hun hadde drukket infisert vann på arbeidsplassen og at alle vilkår var til stede for å godkjenne hendelsen (altså det å drikke vann) som yrkesskade, så nær som vilkåret om ulykkesmoment. Spørsmålet om årsakssammenheng er altså ikke tema i denne saken og ble derfor ikke drøftet av Trygderetten, og det er grunn til å gjøre oppmerksom på at Trygderetten aldri omgjør til ugunst. Man bør også være oppmerksom på at dette var en svært spesiell sak fordi det dreide seg om et dødsfall - en alvorlig konsekvens.

Vi må også peke på at Trygderetten i kjennelsen viser til den såkalte «Ulmebrannsak» fra 17. juni 1999. Her var det snakk om flere små ulmebranner under et gulv. Vi mener det er forskjell på flere små ulmebranner som oppstår under et gulv og det å drikke flere glass vann fra springen. En brann er en «ulykke».

Når det gjelder drøftingen av ulykkesmomentet, ser vi at Trygderetten legger stor vekt på hva som er «tidsbegrenset» og ikke vurderer begrepene «påkjenning eller belastning som er usedvanlig...». Vi mener at det er det siste som må være avgjørende i denne saken. Statens Pensjonskasse anser ikke det å drikke vann for å være en «påkjenning eller belastning som er usedvanlig...». Det er tvert i mot en helt dagligdags hendelse.

Når det gjelder rettskildeverdien av Trygderettens kjennelser kan vi vise til en helt fersk dom fra Borgarting Lagmannsrett avsagt 26. november 2007 (LB-2006-75704) som frifant Statens Pensjonskasse. Dommen gjaldt en fengselsinnsatt som ble utsatt for en sykkelulykke i forbindelse med fritidsaktiviteter i fengselet og ble lam fra halsen og ned. (Også en alvorlig konsekvens.) Trygderetten kom til at skadelidte var «i arbeid» da ulykken skjedde. Statens Pensjonskasse mente at han ikke var «i arbeid». Lagmannsrettens begrunnelse for hvorfor den ikke tillegger Trygderettens avgjørelse noen vekt siteres i sin helhet:

«At Trygderettens kjennelse i Gs trygdesak la til grunn at G var omfattet av folketrygdlovens yrkesskaderegler, er ikke avgjørende for lagmannsretten. Det er på det rene at kjennelsen er den eneste i sitt slag. Den bryter klart med fast og langvarigforvaltningspraksis og er etter lagmannsrettens syn vanskelig å forene med lovens ordlyd, forarbeider og rettspraksis. I tillegg kommer at det omtvistede spørsmål er et rent rettslig spørsmål, der Trygderettens sammensetning ikke har noen særlig fordel fremfor domstolene. Domstolene bør bare tillegge Trygderettens avgjørelser vekt i den utstrekning de kan tas som uttrykk for eller har gitt seg utslag i en fast og konsistent praksis, jf. RT-2005-1757. Det er ikke tilfelle i saken her. Når det fremholdes hos Skårberg/Reusch side 50 at Trygderettens omfattende praksis blir veiledende ved tolkningen av yrkesskadeforsikringsloven, må dette forstås med den samme begrensningen. At Rikstrygdeverket ikke brakte Trygderettens kjennelse i Gs sak inn for domstolsprøving, endrer ikke lagmannsrettens syn på kjennelsens verdi som rettskilde. Staten har opplyst at den til nå ikke har angrepet noen trygderettskjennelse der den har tapt.»

Vi presiserer at vi ikke har tatt stilling til de øvrige vilkår for yrkesskadeserstatning, det vil si om Giardiasmitten ble påført gjennom vann fra Bergen tingrett samt at det foreligger årsakssammenheng mellom den aktuelle smitten og utviklingen av utmattelsessyndrom.

For ordens skyld nevnes at vi har mottatt opplysninger fra advokat ... om at (forsikrede) bare drakk Giardiasmittet vann på jobb og ikke hjemme, og erklæring fra overlege H, nevrologisk avdeling ved H sykehus. Når det gjelder årsakssammenhengen, mener vi at den ikke kan være klar. Her kommer uansett spørsmålet om påregnelighet/adekvans inn i bildet (juridisk årsakssammenheng).

Nemnda bes etter dette ta stilling til saken.

Tidligere uttalelser:

Så vidt meg bekjent er det ingen av relevans for saken.

Tidligere dommer:

Trygderetten TRR-2006-3067.

Høyesterett 2007-09-28. (HR-2007-1666-A)